

Implementering af FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv

FN's Retningslinjer om Menneskerettigheder og Erhvervsliv blev i 2011 vedtaget i FN's menneskerettighedsråd. Retningslinjerne indeholder konkrete principper for, hvilke forpligtelser stater og virksomheder har i forhold til menneskerettigheder. At respektere menneskerettigheder for en virksomhed betyder, at virksomheden skal have relevante ledelsessystemer på plads, som kan identificere, forebygge og håndtere faktisk og potentiel negativ påvirkning på menneskerettigheder.

Pensionskassen arbejder på at etablere et system for håndtering af menneskerettigheder, som er på linje med FN's Retningslinjer om Menneskerettigheder og Erhvervsliv.

Integration af FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv i pensionskassens arbejde sker gennem en trinvis proces, som er illustreret her:

Politik

Menneskerettigheder indgår i politik for ansvarlige investeringer samt relevante retningslinjer og forretningsgange. Pensionskassens arbejde med menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder tager udgangspunkt i International Bill of Human Rights og International Labor Organisations Declaration of Fundamental Principles and Rights at Work.

Pensionskassens bestyrelse har vedtaget politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer, som trådte i kraft den 1. januar 2018. Pensionskassens politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer sætter rammerne for, hvordan pensionskassen arbejder med menneskerettigheder samt andre temaer.

Pensionskassen arbejder systematisk med ansvarlighed på tværs af aktivklasser. Pensionskassens politik for ansvarlige investeringer gælder derfor ved investering i børsnoterede selskaber, statsobligationer, kredit og lån til selskaber, ikke-børnnoterede selskaber, skov, infrastruktur samt ejendomme.

Relationer, risici og håndtering

I 2017 gennemgik pensionskassen sine aktivklasser og måder at investere på inden for hver aktivklasse med henblik på at kortlægge pensionskassens relationer inden for hver af disse. Pensionskassen vurderede ligeledes potentielle risici for miljø og mennesker samt tog beslutning om, hvordan risici skal håndteres i pensionskassens arbejdsproces.

Som følge af kortlægningen besluttede pensionskassen at vurdere, gå i dialog med samt stille krav til alle kapitalforvaltere, som investerer på vegne af pensionskassen, samt andre relevante relationer, som agerer på vegne af pensionskassen, eksempelvis i forbindelse med administration af ejendomme.

I forhold til menneskerettigheder er pensionskassens grundlæggende krav til kapitalforvaltere, at de skal agere på linje med FN's Retningslinjer om Menneskerettigheder og Erhvervsliv, når de investerer på vegne af pensionskassen. Der er stor forskel på, i hvilken grad kapitalforvaltere har de relevante ledelsessystemer på plads i forhold til at efterleve dette krav. Pensionskassen kan acceptere, at kapitalforvaltere endnu ikke

har alle de relevante ledelsessystemer på plads, såfremt vi oplever, at der er villighed fra forvalterens side til at udvikle sit arbejde med menneskerettigheder og bredere i forhold til ansvarlighed.

Pensionskassen prioriterer monitoring af portefølje og krav til kapitalforvalteres ledelsessystemer i fonde, hvor der vurderes at være høj risiko for negativ påvirkning på menneskerettigheder eller andre emner inden for ansvarlighed.

Pensionskassen har i dag procedurer på plads, hvormed alle nye kapitalforvaltere bliver vurderet, og pensionskassen stiller krav til nye kapitalforvaltere om, at de skal udvikle ledelsessystemer, som kan identificere, forebygge og håndtere faktisk og potentiel negativ påvirkning på menneskerettigheder. Derudover er der igangsat en vurdering af alle kapitalforvaltere og andre relationer, som pensionskassen har indgået aftaler med før 2017.

Typisk vil en pensionskasse være det, man i FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv kalder 'direkte forbundet' til faktisk eller potentiel negativ påvirkning. Pensionskassens ansvar er at bruge sin indflydelse, hvor det er muligt. Når investeringer er foretaget, udøver pensionskassen primært sin indflydelse gennem udøvelsen af aktivt ejerskab. Aktivt ejerskab foregår primært gennem kapitalforvalterne, som investerer på vegne af pensionskassen samt vores eksterne samarbejdspartner, konsulenthuset EOS.

Indsatsen omkring aktivt ejerskab evalueres løbende ift. emner, og hvorvidt der sker fremskridt hos selskaber. Pensionskassen skal så vidt muligt ekskludere selskaber, såfremt det vurderes, at selskaberne systematisk agerer i strid med pensionskassens politik for ansvarlige investeringer, og hvis aktivt ejerskab viser sig udsigtsløst.

Når pensionskassen vurderer, hvordan en faktisk eller potentiel negativ påvirkning skal håndteres, vurderes følgende blandt andet: Alvor af negativ påvirkning, omfang af negativ påvirkning, porteføljeselskabs relation til påvirkningen, pensionskassens mulighed for at udøve indflydelse, mulighed for genoprettelse af negativ påvirkning, pensionskassens mulighed for at trække sig fra investeringen samt konsekvens for mennesker og miljø, såfremt pensionskassen trækker sig fra investeringen. Beslutning om eksklusion af selskaber træffes i pensionskassens investeringskomité.

Kommunikation

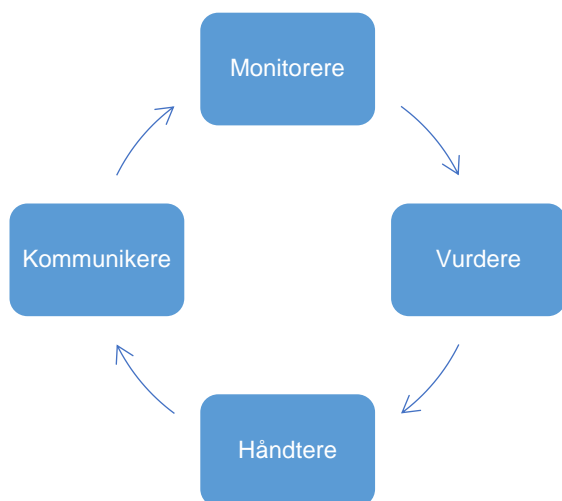
Pensionskassen udvikler løbende sin kommunikation om ansvarlige investeringer ved at øge samt kvalificere information på hjemmesiden og direkte over for medlemmer og andre interessenter.

Drift af arbejdet med menneskerettigheder

Pensionskassens arbejde med FN's Retningslinjer om Menneskerettigheder og Erhvervsliv vil fortsætte, og pensionskassen vil som en del af sit arbejde med ansvarlige investeringer fortsat monitorere, vurdere, håndtere og kommunikere.

Pensionskassen monitorerer og vurderer sin portefølje blandt andet ved brug af information fra selskaber, kapitalforvaltere, eksterne konsulenter, andre investorer, NGO'er, medier samt kvantitativ screening af porteføljeselskaber.

Proces for drift:

Under overskriften **Ansvarlige investeringer i praksis** beskrives pensionskassens proces for vurdering af ansvarlighed i investeringer mere detaljeret.